

Nr 378.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till nordiska museet för beredande av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp för år 1919 åt museets personal; given Stockholm slott den 14 mars 1919.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att till förstärkande av det utav riksdagen för år 1919 till nordiska museet anvisade anslag å 120,000 kronor till nämnda museum anvisa på tilläggsstat för år 1919 ett förslagsanslag, högst 92,000 kronor, att på de villkor, Kungl. Maj:t föreskriver, utgå till nordiska museets nämnd för beredande av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp för år 1919 åt museets personal.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott.

GUSTAF.

Värner Rydén.

*Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
14 mars 1919.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDEN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
UNDÉN,
THORSSON.

*Anslag till
nordiska mu-
seet för bere-
dande av krigs-
tidstillägg
och krigstids-
hjälp.*

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Rydén föredrog en framställning om anslag till nordiska museet för beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1919 åt museets personal och anförde därvid följande:

Till nordiska museet har riksdagen under en lång följd av år beviljat anslag på extra stat. Anslag utgick för vardera av åren 1912 och 1913 med 70,000 kronor samt för vart och ett av åren 1914—1918 med 80,000 kronor. För år 1919 har till enahanda ändamål anvisats ett förslagsanslag, högst 120,000 kronor. I den skrivelse av den 12 september 1917, däri nordiska museets nämnd anhöll om beredande av anslag för år 1919, yttrade nämnden, bland annat:

Vid beviljandet år 1913 av det till nordiska museet utgående statsanslaget, varigenom detta anslag höjdes från 70,000 kronor till 80,000 kronor, uttalade riksdagen sin bestämda förväntan, att tjänstemännens vid nordiska museet och livrustkammaren löner skulle regleras i överensstämmelse med tjänstemännens vid statens med nordiska museet jämförliga nyreglerade verk. Sådan lönerreglering genomfördes på grund härav från och med år 1914.

Sedan på grund av 1917 års riksdags beslut vissa statstjänstemäns löner givits tillskott i enlighet med av riksdagen fastställda principer, har nordiska museets nämnd ansett sig skyldig att tilldela tjänstemän och befattningshavare vid museet och livrustkammaren krigstidstillägg och krigstidshjälp enligt samma principer.

Under förutsättning att enahanda grunder för krigstidstilläggs och krigstidshjälp utgående, som gällt under år 1917, komme att tillämpas även under år 1919, beräknade nämnden, att samtliga av dyrtiden förorsakade merutgifter för nordiska museet under sistnämnda år i förhållande till år 1914 skulle belöpa sig till något mer än 40,000 kronor. En ökning av det till museet utgående statsanslaget till 120,000 kronor vore därför erforderlig.

För den händelse Kungl. Maj:t emellertid skulle komma att föreslå riksdagen ändrade grunder för till statens tjänstemän och befattningshavare utgående krigstidstillägg och krigstidshjälp, varigenom en höjning eventuellt skulle komma att beviljas dessa utöver år 1917 utgående belopp, anhöll nämnden, att Kungl. Maj:t täcktes av riksdagen äska ett så mycket högre anslag till nordiska museet för år 1919, som svarade emot sådan eventuell ökning av till statens tjänstemän och befattningshavare utgående krigstidstillägg och krigstidshjälp.

I utlåtande den 2 november 1917 yttrade statskontoret — som icke hade något att erinra mot att till museet å 1919 års riksstat uppfördes ett till 120,000 kronor förhöjt anslag — att, enär det då ännu icke kunde bedömas, huruvida och till vilket belopp krigstidstillägg och krigstidshjälp kunde anses böra utgå jämväl under år 1919, museinämndens framställning om en eventuell ytterligare höjning av 1919 års anslag icke borde vinna bifall. Men då av handlingarna i ärendet framginge — fortsatte statskontoret — att museets personal för år 1917 åtnjöte krigstidstillägg och krigstidshjälp med belopp, uppgående till något över 19,000 kronor, utan att någon motsvarande ökning i statsanslaget ifrågakommit, samt att museinämnden torde hava för avsikt att även för år 1918 bevilja sådan tillfällig löneförhöjning, syntes det kunna ifrågasättas, om ej, för beredande av möjlighet för museipersonalen att under år 1918 komma i åtnjutande av krigstidstillägg och krigstidshjälp till skäligt belopp, ett extra förslagsanslag, högst 20,000 kronor, borde å tilläggsstat för år 1918 uppföras såsom förstärkning i museets statsanslag för samma år.

Med anledning av statskontorets sistberörda yttrande beslöt Kungl.

Maj:t på min hemställan föreslå 1918 års lagtima riksdag att till förstärkande av det utav riksdagen för år 1918 till nordiska museet anvisade anslag å 80,000 kronor till nämnda museum anvisa på tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 20,000 kronor, att på de villkor, Kungl. Maj:t föreskreve, utgå till nordiska museets nämnd för beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp för nämnda år åt museets personal. Denna framställning bifölls av riksdagen.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 22 juli 1918 ställdes sistberörda på 1918 års tilläggsstat beviljade anslag till museinämndens förfogande, under villkor att nämnden för år 1918 till museets personal utbetalade krigstidstillägg och krigstidshjälp med den procentsats och för övrigt med iakttagande i tillämpliga delar av de grunder, som genom kungörelse den 22 mars 1918 (nr 138) faststälts att gälla för tilldelande av krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1918 åt befattningshavare i statens tjänst.

Sedan museets nämnd därefter i skrivelse den 23 oktober 1918 anhållit, att erforderligt anslag måtte äskas av riksdagen för beredande åt museets personal av ytterligare krigstidstillägg under år 1918 i likhet med vad som skulle tillkomma statens befattningshavare, föreslog Kungl. Maj:t 1918 års urtima riksdag att, till förstärkande av det utav riksdagen för år 1918 till nordiska museet anvisade anslag å 80,000 kronor, till nämnda museum, utöver på tilläggsstat för år 1918 anvisat förslagsanslag av högst 20,000 kronor, ytterligare anvisa på extra tilläggsstat för år 1918 ett förslagsanslag, högst 16,850 kronor, att på de villkor, Kungl. Maj:t föreskreve, utgå till nordiska museets nämnd för beredande av extra krigstidstillägg för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt museets personal.

Efter det riksdagen i anledning av denna framställning anvisat ett förslagsanslag, högst 32,000 kronor för ifrågavarande ändamål, ställdes berörda anslag genom Kungl. Maj:ts beslut den 13 december 1918 till nordiska museets nämnds förfogande för avsett ändamål, under villkor att nämnden för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 till museets personal, vederbörande personal vid livrustkammaren däri inbegripen, utbetalade krigstidstillägg och krigstidshjälp med den procentsats och för övrigt med iakttagande i tillämpliga delar av de grunder, som genom kungörelse den 3 december 1918 (nr 922) faststälts att gälla för tilldelande av extra krigstidstillägg och extra krigstidshjälp för senare halvåret 1918 åt befattningshavare i statens tjänst.

I skrivelse den 12 februari 1919 har nu nordiska museets nämnd, under erinran om vad som sålunda förekommit i avseende å krigstidstillägg och krigstidshjälp till museets personal under år 1918, samt med tillkännagivande att till beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp särskilt åt livrustkammarens personal, vilken är uppförd å extra stat under riksstatsens åttonde huvudtitel, från statskontoret erhållits ett belopp av 2,628 kronor 32 öre, anfört huvudsakligen följande:

I de beräkningar, som lågo till grund för tilläggsanslagen för år 1918 å 20,000 kronor och 32,000 kronor, avsågs att bereda krigstidstillägg och krigstidshjälp endast åt nordiska museets och livrustkammarens tjänstemän samt åt vaktmästare och arbetarpersonal vid museiavdelningen å Lejonslätten och vid livrustkammaren, under det att vakt- och arbetarpersonalen vid nordiska museets friluftsavdelning å Skansen icke togs med i beräkningen. Då det givetvis var nödvändigt att bereda även denna i nordiska museets tjänst stående personal lönetillägg med anledning av dyrtiden, har sådant tillägg av nordiska museet utbetalats, varvid det dock på grund av bristande tillgångar icke varit möjligt att tillämpa vederbörande för statens befattningshavare fastställda grunder. Nordiska museet har genom de villkor, som blivit bestämda för tillgodonjutande av de ovannämnda statsanslagen, samt genom nödvändigheten att bereda lönetillägg även åt personalen vid museets avdelning å Skansen, försakats en utgift under år 1918 av kr. 142,945: 02, vilken med kr. 88,316: 70 överstiger de förutnämnda av riksdagen beviljade och från statskontoret erhållna anslagen å tillhoppa kr. 54,628: 32.

På grund härav och av övrig inverkan av dyrtiden har uppstått en brist i nordiska museets budget för år 1918, som ännu icke kunnat till siffran bestämmas, men som icke torde understiga kr. 80,000: —.

Med erfarenheterna från år 1918 för ögonen nödgas nordiska museets nämnd därför anhålla, att Kungl. Maj:t genom proposition till 1919 års riksdag täcktes äska medel till beredande av krigstidstillägg och krigstidshjälp under år 1919 enligt de grunder, som kunna varda fastställda att gälla för statens befattningshavare, åt samtliga vid nordiska museet och livrustkammaren anställda tjänstemän och befattningshavare, däri inberäknade såväl tjänstemännen vid museet och livrustkammaren och vaktmästar- och arbetarpersonalen därstädes som även vakt- och arbetarpersonalen vid nordiska museets friluftsavdelning å Skansen.

Av samma skäl som staten ansett sig böra under år 1918 anvisa ökade medel till nordiska museet för att möjliggöra utbetalande av krigstidstillägg och krigstidshjälp till museets personal efter samma grunder som till befattningshavare i statens tjänst torde den även böra träda emellan för att bereda denna personal sådant tillägg under år 1919. Såsom av museinämndens skrivelse framgår disponerar nämnden icke tillräckliga medel för att under året utbetala dyrtidstillägg och dyrtidshjälp åt museets personal. Anslag för ifrågavarande ändamål torde därför böra äskas av

Departement-
chefen

riksdagen. Med hänsyn till konsekvenserna av ett bifall till framställningen om dyrtidsunderstöd av statsmedel jämväl åt Skansens personal, har jag ej dristat mig att låta mitt förslag omfatta jämväl denna personal. Enligt verkställda beräkningar skulle för dyrtidstillägg och dyrtidshjälp åt museets personal erfordras ett belopp av 113,000 kronor. Emellertid synes icke hela detta belopp böra äskas av riksdagen. Den höjning i anslaget till museet från 80,000 kronor till 120,000 kronor, som vidtogs vid 1918 års riksdag, var motiverad av de ökade kostnaderna för museet på grund av dyrtiden. Till viss del lågo dessa ökade kostnader 40,000 kronor å utgifterna för bränsle och belysning, men ett belopp av 21,353 kronor 79 öre avsåg ökade utgifter för avlöningar. I anledning därav, att i anslaget för år 1919 således redan ingår ett belopp av omkring 21,000 kronor, avsett till ökade avlöningar, synes det nu erforderliga tilläggsbeloppet kunna minskas med detta belopp eller till 92,000 kronor. Medel för ändamålet torde, enligt vad jag inhämtat av chefen för finansdepartementet, kunna å budgeten beredas.

På grund av det anförda hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t tacktes föreslå riksdagen,

att till förstärkande av det utav riksdagen för år 1919 till nordiska museet anvisade anslag å 120,000 kronor till nämnda museum anvisa på tilläggsstat för år 1919 ett förslagsanslag, högst 92,000 kronor, att på de villkor, Kungl. Maj:t föreskriver, utgå till nordiska museets nämnd för beredande av dyrtidstillägg och dyrtidshjälp för år 1919 åt museets personal.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan biföll Hans Maj:t Konungen; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Axel Hamacher.